

సెప్టెంబర్ 2016

కవితా

సమకాలీన కవితల కాలనాళిక

కవితా! 40

సమకాలీన కవితల కాలనాళిక

సెప్టెంబర్ 2016

నిర్వాహక సంపాదకుడు : శ్రీశ్రీ విశ్వేశ్వరరావు

సెల్ : 94906 34849

సంపాదకుడు : బండ్ర మధవరావు

సెల్ : 88976 23332

బుక్ మేకింగ్ : ఎ. గిరిధర్

సెల్ : 97042 44344

మాట్లాడండి ! రాయండి !! కలవండి !!!

సౌఖ్యతమిష్రుల

Regd. No. 48/2012/IV *విజయవాడ.*

28-10-26, మసీదు వీధి, అరండల్పేట, విజయవాడ - 2

ఫోన్ : 0866 2433359 సెల్ : 9392971359

kavita.viswam@gmail.com

కవుల, రచయితల అభిప్రాయాలు వారి వారి స్వంతం.

అవన్నీ అనివార్యంగా పత్రిక అభిప్రాయాలు

కానవసరం లేదు. - పబ్లిషర్స్

ఇందులో కవులు, విమర్శకులు...

స్వాతి సాయి యాకసిరి	దేవిప్రియ
ముద్దుకృష్ణ	తుమ్మల వెంకట రామయ్య
యస్. వివేకానంద	ఖాదర్ పసిఫ్
ముకుంద రామారావు	రామాంబద్రవౌళి
సి..వి. కృష్ణాచారి	ఈతకోట సుబ్బారావు
నన్నవనేని రవి	రాధేయ
జి. లక్ష్మీనరసయ్య	తెలంగాణా రచయితల సంఘం
నందూరి రామమోహనరావు	సిరికి స్వామినాయుడు
పెరుగు రామకృష్ణ	మంత్రి కృష్ణమోహన్
డా. పాపినేని శివశంకర్	వల్లభాపురం జనార్దన
ఎన్. గోపి	గాలి నానరెడ్డి

కవిత్వమొక తీరని దాహం అన్నాడు మహాకవి. ఈ అంతులేని దాహాన్ని తీర్చడానికి నాటి నన్నయ నుండి నేటి శివారెడ్డి, శివశంకర్ల వరకు ఎందరో కవులు కవితా సింధువులై ప్రవహిస్తూనే వున్నారు. అయితే ఈ ప్రవాహ గమనంలో ఎన్నెన్నో ఉరుకులు, పరుగులు, జలపాతాలు, లోయలు, మైదానాలు, మలుపులు, మలుపు మలుపులోనూ ఓ మైలురాయి. వెను తిరిగి చూసుకొంటే గురజాడ నుండి నేటిదాకా, ముద్దుకృష్ణ వైతాళికులు నుండి నేటి సాహితీమిత్రుల కవిత 2015 దాకా సాహిత్య చరిత్రను రికార్డు చేసిన కవితా సంకలనాలు ఎన్నో. సామాజిక పరిణామ క్రమాన్ని ఈ కవితా సంకలనాల ద్వారా అంచనా వేసుకోవచ్చు అనుకొంటే రేఖామాత్రంగా అయినా ఆయా కవితా సంకలనాల ముందుమాటలు ఈ క్రమ పరిణామాన్ని మన ముందు పరుస్తున్నాయి. కందుకూరి, గురజాడ, గిడుగుల సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవన కాలం నుండి భావ, అభ్యుదయ, దిగంబర, విప్లవ, స్త్రీవాద, దళిత, మైనార్టీ, ప్రాంతీయ అస్థిత్వ వాదాల దిశగా కవిత్వపు ప్రయాణపు అడుగులు వీటిలో ప్రతిఫలిస్తున్నాయి. ఇవేకాదు యుద్ధాలు, రైతుల ఆత్మహత్యలు, ప్రవంచీకరణ లాంటి ఎన్నో సామాజిక సంఘర్షణలు కూడా ఈ సాహిత్య చరిత్రలో అంతర్భాగమయ్యాయి.

తెనాలి 'ప్రజ్వలిత' ఆధ్వర్యంలో జరుగుతున్న 'తెలుగు కవిత్వ సమాలోచన' కార్యక్రమానికి "కవితా!" "సమకాలీన కవితల కాలనాళిక" తన వంతు కృషిలో భాగంగా ముద్దుకృష్ణ 'వైతాళికులు', తెలంగాణా రచయితల సంఘం 'ఉదయంబులు', నందూరి రామమోహనరావు "మహాసంకల్పం" నయాగరా కవుల 'కల్పన', పాపినేని, పెనుగొండల కవితా ఓ కవితా' విజయవాడ సాహితీమిత్రుల కవిత 2004, కవితా సంకలనాల ముందు మాటలతో ఈ నంచిక మీ ముందుకు వస్తున్నది. ఆస్వాదించండి.

క్షణ విన్యాసం

స్వాతి సాయి యాకసిరి

సమయం తీరంలోని
ఇసుక రేణువులన్నీ
క్షణాలుగా రూపుదిద్దుకుని
వెనకా ముందు
అటూ ఇటూ
క్రిక్కిరిసిన జనంలాగా
ఉక్కిరిబిక్కిరి చేసేస్తున్నాయి
ఎంత పద్ధతిగా పలకరించిపోతాయో
కవాతు చేస్తున్న సైనికుల్లా ఒకటొకటే
అని మూణ్ణాళ్ళకిందటేగా మురిసిపోయాను...
ఊపిరి తీసుకోనివ్వనంత
వేగమెందుకు ఈ రోజు అసలు వీటికి
అసలు వేగమేనా ఇది
లేదా
ఉపయోగం తెలియని నా అశక్తతా...?!
అశక్తతగా భ్రమింపజేసే అనాసక్తత...?!
అపార్థం చేసుకోబడిన అసహాయతా...?!
ఏదైనా అవ్వనీ...
ఎలా...
ఈ తొక్కిసలాటలో నన్ను నేను నిలుపుకోవాలి
ఏమైపోయిందీ తీరానికి కూడా ఈ రోజు...
పట్టు కోసం జొనుపుతున్న పాదాల్ని
మరింతగా తేల్చివేసేస్తోంది
నేలలో సత్తువ తగ్గతోందా
భూమికి ఆకర్షణారాహిత్యం పరిచయమైందా
లేక అడుగులే అవిధేయమైపోయాయా

ఉధృతమైపోతోందీ ప్రవాహం...
నా వల్ల కాదంటూన్న ఓపికకి
గుండెని కరుకు భార్చుకొని
పని చెప్పేస్తున్నా మరి...
రెక్కలాల్చిన నలుసుల్లా
కకావికలమై చెదిరిపోయిన భావాలను
దొరకపుచ్చుకురమ్మని...
ఒక దాని తర్వాత మరోటి
అందినవి అందినట్లు
పేర్చుకున్నంత మాత్రాన
సాంత్యనని పొందుపరచగలమా
మిట్టపల్లాల మనసులో...?!
చిన్నతనమనే పెద్దతనంలోకి జారిపోతూ
ఇష్టాఇష్టాలకి తలాగ్గితే సరిపోతుందేమో...
సందర్భాసందర్భాలు చూసుకోవాల్సిందేనా...
సంవత్సరాల లెక్క లేసుకొనే
చర్యానికి బానిసత్వం చేస్తున్నప్పుడు...?!
రద్దీ తగ్గముఖం పడుతోంది
క్రమేణ వెల్లువ స్థిరంగా కదులుతోంది
అక్షరీకరిద్దామనుకున్నానేమో...
ఇప్పుడు మరింత జఠిలమైనట్లుందీ పరిస్థితి
వచ్చినవలాగే మరలిపోతే సమస్యే లేదుగా
ఒక్కొక్క క్షణం ఒక్కో చిక్కుముడిని
మోసుకుంటూ వచ్చి
కాళ్ళ దగ్గర వదిలి...
ఇక నీదే భారమంటూ
నమ్రతగా వెళుతోంది వెన్ను చూపకుండా...
క్షణాలన్నింటినే కాదు...
క్షణానికీ క్షణానికీ మధ్య సంధికాలాన్ని కూడా
చేదుకుంటున్నానిప్పుడు
కవాతు మొదలైందిగా మరి...!! ■

ఒక ఎండ కథ !

దేవిప్రియ 9866 111874

ఈ ఎండలోనే కదా

లేలేత చర్మం ఎర్రగా కందిపోతుంటే నేను
వినుకొండచెట్ల మీద కోతికొమ్మచ్చిలాడింది.

ఈ ఎండలోనే కదా

నాన్న నాకు వదిలేసిన
ఇంగ్లండు ర్యాలీ సైకిలు మీద
గుంటూరు హిందూ కాలేజీ హైస్కూలుకి
చెమటలు కారుతూ చక్కర్లు కొట్టింది,

ఈ ఎండలోనే కదా

లేమలై పొగాకు కంపెనీలో
నుదురుతుడుచుకునే తీరక కూడా లేకుండా
బేళ్ళ తూకం లెక్కలు రాసింది.

ఈ ఎండలోనే కదా

వందరూపాయల జీతం కోసం వేకువనే లేచి
ఆర్.టి.సి. బస్సుల్లో హైదరాబాదు నుంచి
సదాశివపేట బస్టాండు నిర్మాణస్థలానికి
అర్ధాకలితో వగర్చుకుంటూ వెళ్ళివచ్చింది

ఈ ఎండలోనే కదా

మద్రాసు పాండిబజారులో
పస్తులతో కలిసిపాడుకుంటూ
పాదయాత్రలు చేసింది

ఈ ఎండలోనే కదా

జర్నలిజం దాహంతో
తాడిశెట్టి అంజనేయులు ప్రెస్సు చుట్టూ
కాలేజీ ఎగ్గొట్టి కాలనడక ప్రదక్షిణలు చేసింది

ఈ ఎండలోనే కదా

కవిత్వ సభల సందడిలోపడి పరిక్షమానేసి
విజయవాడ వెళ్ళి శ్రీశ్రీతో కరచాలనం చేసి వచ్చింది.

ఈ ఎండలోనే కదా

అమ్మ ఏడుపు చూడలేక
తప్పిపోయిన మా గేదెకోసం తాడికొండ నుంచి
నంబూరు దాకా సుతిమెత్తని అరికాళ్ళతో
చెప్పులు లేకుండా తిరిగి గాలించింది

ఈ ఎండలోనే కదా

పసిపిల్లలకి పిడికెడు మెతుకుల కోసం
మూసీనగరిలో సామ్మసిల్లుతూ వెతుకులాడింది.

ఈ ఎండలోనే కదా

విలువల కోసం ఆయాచిత భద్రజీవన
కలశాలను కాలదన్ని
ముళ్ళకిరీటాలను స్వచ్ఛందంగా
ధరించి సగర్వంగా తిరిగింది.

ఈ ఎండలోనే కదా

ధిక్కారాన్నీ ప్రశ్ననీ కౌగలించుకుని
బానిససౌఖ్యాల మీద నేను తిరగబడింది

ఈ ఎండలోనే కదా

నా షరతుల మీద నేను బతకడానికి
పలు విద్యల ఇంద్రచాపాన్ని ఎక్కుపెట్టి
ఒక లోకనీతిని సవాలు చేసి నిలిచింది

ఈ ఎయిర్ కండిషనర్లు

ఈ ఎడతెగని విమానయానాలూ
నా బతుకులో ప్రవేశించడానికి ముందు

ఈ ఎండలోనే కదా

ఎండలోమెరిసే నీడలలా మెదిలే

ఈ జనం మధ్యనే కదా

నేను బతుకుపోరును అభ్యాసం చేసింది !! ■

వైతాళికులు - ముందుమాట

చీకటిలోనికి దీపికను తీసుకొని రాగలరు కాని, ఎవ్వరూ చీకటినే వెలుతురుగా మార్చలేరు. దీపానికి యెంత చేరువుగా రాగలిగితే అంత వెలుతురు లభ్యమౌతుంది కాని దీపానికి వీలున్నంత దూరంలో నిలిచి, వెలుతురు చాలదని నిందించేవారిని చూసి విచారపడడం కన్న వేరేమి చేయలేము.

ఇది కాకను, సవ్యాదయంతో, కవిభావ క్రీనీడ దగ్గరకు చేరి కూడా స్వారస్యాన్ని అనుభవించలేక పోవచ్చును.

కళలో వున్న ఘట్టిచిక్కు ఇదే : గ్రహించగలిగిన చురుకుదనం ప్రధానంగా అపేక్షణీయం. తారాణకు, సంగీతాన్ని తీసుకుందాం : మొదటిదశలో, లయ ఆవృత్తిని గ్రహించలేము సరేగదా, వివిధరాగాల వైఖరులను సహితం తెలుసుకోలేము ; ఇక మూర్చనాదుల సంగతి చెప్పనక్కరలేదు. వినికిడివల్లనూ, ప్రవేశం కలిగిన కొలదీ. రసగ్రహణపారీణత కలుగుతుంది. స్వారస్యం హెచ్చుతుంది. చిత్రకళలో కూడ... ఏ కళలోనైనా, ఇంతే.

అందుచేతను. కళోపాసకునికి వీలున్నంతచేరువై, అతని పరిభాషనూ సాంకేతికాల్నీ అంగీకరించి, అతని సృష్టిలోని రసాన్ని ఆనందించవలెను. ఈ దృష్టి అలవరచుకోవలెనంటే, దేశకాల పాత్రలను సమన్వయం చేసుకోవడం కూడా అవసరం.

ఏ నూతనదృష్టిని అలవరచుకుంటే, సంఘానికి భావిలో ఎక్కువ నీతీ, ఉత్తమగతీ కలుగుతుందో, దానిని కవి సూచిస్తాడు. దీనినే పెళ్లి “కవులు ప్రపంచంలో నీతిని ప్రచ్చున్నంగా తీర్చిదిద్దే శాసనాధికారులు” అన్నాడు. కాని, ఎంత ఉత్తమ కవికైనా భవిష్యత్తు ఎంత ప్రధానమైనా, ఎంత ఆకర్షణ అయినా, భూత వర్తమానాలతో బాంధవ్యం ఉండకపోదు.

భూతకాలం కూర్చిన మహత్తరత నంతా అతను స్వాయత్తం చేసుకుంటాడు ; భవిష్యత్తులోకి, ఉత్తమ మార్గాన సంఘాన్ని నడిపించడం తన నిరంతర లక్ష్యంగా యెంచుకుంటాడు.

అందుచేత, భూతభవిష్యత్తులు, అతనికి యెంత విలువగలవి అయినప్పటికీ, అతని ఆందోళనా, యత్నమూ, వర్తమానానికి చెందినవే - అతని హృదయం కొట్లాట వర్తమానంలోనే.

ఈ కారణం చేతను, ఏ కవి రచనలలోనైనా సరే, తన సంఘపరిస్థితులూ, తన కాలానికి చెందిన వాతావరణమూ ప్రతిబింబితం కాక మానవు. అంతేకాదు నిజమైన కవి, వీటిని రద్దుచేసుకొని జీవించడు. తన జీవితానికీ, తన సంఘానికీ, తన దేశానికీ, తాను జీవించిన కాలానికీ, సన్నిహితం కాని కృతికి విలువలేదు.

దేశ కాల పాత్రలలో కలిగిన మార్పుల వల్ల, ఈనాటి కృతులలో విశదమయ్యే విశేషతను యెంచేముందు వారి కాలానికీ గల సంబంధాన్ని దిశ్చాత్రంగా సూచిస్తాను.

భారతాంధ్రీకరణానికి పూర్వరంగంగా వున్న అజ్ఞాతయుగం కేవలం అజ్ఞాతంగానే ఉన్నది.

పురాణయుగం :

వ్యక్తిగాని, సంఘాన్ని గాని కలవరపెట్టే ఏ యితర సమస్యలేని ఆ కాలంలో, మతానికి కలిగిన ప్రాముఖ్యత మరి దేనికీ లేకపోయింది. అందుచేతనే, అప్పటి సారస్వతం అంతా మతధర్మ సంగ్రహాలతోనూ, మతవివాదాలను పురస్కరించుకొన్న గ్రంథాలతోనూ నిండిపోయింది. మత ధర్మప్రచారం ఇంత ప్రధానం కావడం వల్లనే, పురాణయుగంలో సంస్కృత మాతృకల అవలంబనం లేకుండా స్వతంత్ర గ్రంథరచన జరగలేదు.

ప్రబంధయుగం :

ముసల్మానుల రాకతో దేశపరిస్థితులు మారిపోయినవి. అంతఃకలహాలను మాపుచేసుకొని, అరివీర భీకరుడూ, జాతీయగౌరవ ప్రతిష్ఠాపకుడూ అయిన జేత ఆధిపత్యం క్రిందకి రావలసివచ్చింది. తెలుగునాడు అంతా. ముసల్మాను వాహినీని తుంగభద్రకు ఆవలి తీరాన్నే ఆకట్టి, ఆంధ్రశిల్పచాతుర్యాన్ని వెలయించే మహాపట్టణాన్ని - 'విద్యానగరాన్ని' నిర్మించి, తన కొలువున అష్టదిగ్గజాల విశ్వంఖల విహారానికి అదను కల్పించిన కృష్ణదేవరాయల రాజ్య నిర్వహణతో ప్రజాసామాన్యానికి చక్కని శాంతి, సంఘానికి ఐశ్వర్యమూ, దేశానికి అభిమానగౌరవాలూ అలవడినవి. ఐశ్వర్యంతో తులతూగుతూ సుఖాపేక్షా, భోగలాలసతా కోరుతూవున్న నాటి సంఘాదరణ కలగడానికీ, సుస్థిరసామ్రాజ్యంలో విద్యావినోదాలతో జీవితం ఆనందప్రదంగా అనుభవిస్తూన్న ప్రభువు మెప్పు పొందడానికీ, శృంగారం ప్రధానరసంగా మప్పిన ప్రబంధం నిర్మితమయింది. పెద్దన్న మొదలు చేమకూరవాని వరకూ, గడచిన ప్రబంధ యుగంలోని సారస్వతానికి, మనుచరిత్రలోని ప్రధానలక్షణాలే సామాన్యాలైనవి.

అంధయుగం :

తంజావూరు నాయకుల రాజ్యాంతంతో దేశకాల పరిస్థితులు ఇంకొక మార్పు చెందినవి. చితికిపోయిన ఆంధ్రసామ్రాజ్య సౌభాగ్యం, చిల్లరప్రభువుల పాలైనది. 'ఏనుగుపాడిగా' ఈయగలిగిన ప్రభువులు కరువైనా కృతి సమర్పణకు అగ్రహారపారితోషికాన్ని ఆశించే కాంక్ష కవులను వదలలేదు. ఏ ధనవంతుడు యెటువంటి కృతిని మెచ్చుకుంటాడంటే అటువంటి రచనచేసి, వాణిని వాణిజ్యానికి దింపారు తరువాతి కవులు. అంతేకాదు, మెచ్చి ఇచ్చినా చంద్రలేఖా 'విలాసము'. మెచ్చక పొమ్మనెనా చంద్రలేఖా 'విలాపము' : ఇటువంటి హేయకవిత్య జీవనానికి కూడా కొందరు కవులు లోనయ్యారు. ఇది అంధయుగానికి విశిష్టలక్షణం.

నవయుగం :

సంస్కారి, సంఘాభిమాని, స్వార్థరహితజీవనుడు అయిన వీరేశలింగంపంతులు లక్ష్మీకరించిన నూతనాదర్శాలు అనే తెలిరేకలు, సారస్వత విహాయస ప్రాగ్దిశాముఖాన యెప్పుడు తోచినవో, అప్పటితో అంధయుగం విరిసిపోయింది. భావసంచలనం తీవ్రంగా కలిగించి, సంఘానికి నూతన లక్ష్యాలను నిర్దేశించి వీరేశలింగం పంతులు యుగకర్త అయినప్పటికీ, సారస్వతచరిత్రలో నవయుగ స్థాపనా చార్యులుగా యెన్నదగినవారు గిడుగు రామమూర్తి పండితుడూ, గురజాడ అప్పారాయ కవిన్నీ.

దేశకాల పరిస్థితులలో ఇంకొక మార్పు వచ్చింది. వెనుకటి ఏ యుగంలోనూ లేని కొత్త

సమస్యలు అనేకం ప్రతిదేశంలోనూ ఈనాటికవులను కలవరపెడుతూ వున్నవి. ఆర్థికంగా, రాజకీయంగా, నైతికంగా, సాంఘికంగా, వ్యత్యన్నతాపరంగా తీవ్రమైన మార్పులు ప్రపంచమంతటా జరుగుతున్నవి.

గాంధీ, అరవింద యోగి, రవీంద్రుడు, ఇబ్సెన్, మార్క్స్, టాల్స్టాయ్, బెర్నార్డ్షా. రోమాంరోలాం - వీరి సందేశాలూ, కావ్యాలూ ఒక సంఘానికి ఒక దేశానికి అనేకాక, మానవ కుటుంబానికి అంతకీ అన్నట్లు అయిపోయినవి. వార్తాగ్రహణానికి కాలసినన్ని సౌకర్యాలూ అమరదంచేత, ఏ రష్యాలోనో, ఏ అమెరికాలోనో, ఒక సంచలనం కలిగినా, కావ్యరచనలో ఒక నూతన నిర్మాణం జరిగినా, అది తక్షణమే అన్ని దేశాలలోనూ మేధావంతుల నందరినీ ఆకర్షిస్తూ వున్నది. ప్రాచీనంలోనే యుగపరంపరగా విస్ఫుష్టమైన మార్పులు కలుగుతూ వచ్చినప్పుడు ; ఈనాడు, ప్రతిదేశంలోని విజ్ఞానమూ, ఏ దేశంలో ఏ వ్యక్తికైనా యింతనులభంగా అందుబాటులోనికి వస్తూ వున్నప్పుడు; ఆధునిక సారస్వతంలో కలిగిన మార్పుకన్న రాదగిందే యెక్కువ ఉన్నదేమో అనిపిస్తుంది.

విజయవాడ

ముద్దుకృష్ణ

1935

సంస్కృతి

ముద్దుకృష్ణ పేరు చెప్పగానే మొదట మనకు స్ఫురించేది ఆయన సమకూర్చిన కవితాసంకలనం “వైతాళికులు”. “వైతాళికులు” మొట్టమొదట ప్రచురించినప్పుడు ఆయన పడినశ్రమ, చూపిన ఓర్పు. ఈతరం వారికి తెలియదు. కవితా ఖండాలను ఒక చోట గుదిగుచ్చి అచ్చుకిచ్చివేయడమే కదా - ఇందులో ఏమంత కష్టముంది? అని చప్పరించే వాళ్ళు ఆనాడూ ఉన్నారు, ఈనాడూ ఎవరైనా ఉంటే ఉండవచ్చు.

‘వైతాళికులు’ సంకలనంలో మొదట ఆయన ఎదుర్కొన్న సమస్య ఆనాటి కల్పానికకవితలో, నవ్య సాహితీలో ఏర్పికూర్చే కవితలు ఒకే ధోరణిని ప్రతిబింబించే దశకు చెందినా, రచనలో భావనలో వైవిధ్యం ఉండాలి ; రచనా పరిణతిని ప్రతిబింబించాలి. ఈ లక్ష్యంతో ఈ సంకలనానికి కృషి చేస్తున్నప్పుడు రచయితల నుండి తనాశించినంత ప్రోత్సాహ ప్రోద్బలాలూ లభించకపోయినా నిరుత్సాహపడలేదు ముద్దుకృష్ణ. ఆనాటి విషయాలను ముచ్చటిస్తూన్న సందర్భాలలో ఎన్నోసార్లు యీ విషయం చెప్పారు. ఇటీవల విశాలంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్ “వైతాళికులు” పునర్ముద్రించు తున్నప్పుడు కూడా ఆయన పడిన శ్రమ నేనెరుగుదును. ఫాటోల కోసం, రచయిత జీవిత విశేషాల కోసం ఇది వరకు అసమగ్రంగా ఉన్న లోపాన్ని తీర్చడానికి, ముద్రణకాలం నాటికి తాజా సమాచారాన్ని సమకూర్చడానికి ఎంతో పట్టుదల చూపాడాయన. ఎంతో శ్రమించాడు. ఎంతో ఓర్మివహించాడు. ఐనా ఇంకా అక్కడక్కడ ఏవో పొరపాట్లు, స్వల్పలోపాలు, ఏదో కొంత అసంతృప్తి.

ముద్దుకృష్ణ ఇకలేడు. 1973 ఫిబ్రవరి 6వ తేదీన కన్ను మూశాడు. ఐనా ‘వైతాళికులు’ తదితర రచనలలో ఆయన నిత్యం జీవించే ఉంటాడు.

End of Preview.

Rest of the book can be read @
<http://kinige.com/book/Kavita+40>

* * *